

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLKWEG 29 - TELEF. 56.23.50 - GIRO 41.22.35

Niet voor publicatie.
Nadruk verboden.

Nota no. 43.

VERGELIJKING VAN DE KOSTEN VAN EEN AANTAL BELANGRIJKE TEELTEN VAN GROENTEN EN FRUIT IN 1939 EN 1947.

Ter verkrijging van een inzicht in de verhouding der productiekosten van groenten en fruit 1947 t.o.v. 1939, hebben wij van een 7-tal groententeelten en een 4-tal fruitteelten de kosten voor deze beide jaren berekend.

Bij de keuze dezer teelten is o.a. rekening gehouden met de belangrijkste vormen waarin zij voorkomen (plat- en staandglas, vollegrond).

De resultaten dezer berekening waarvan U in de aan deze nota toegevoegde bijlagen 1 t/m 11 een specificatie aantreft, zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	Bijlage	Teeltwijze	Product	Gebied	Oppervlakte	Productiekosten			Ontleend aan	
						1939	1947	indexcijfer (1939=100)	rapport en bijlage no.	leidend rapp. no.
<u>Onder glas</u>										
Groenten	1	Platglas (glicht)	Kropsla	Delft e.o.	1000 ramen	483,-	1347,-	279	62 A5	59
"	2	id. (crossrijen)	Komkommers	Delft e.o.	1000 ramen	1794,-	5515,-	307	65 A1	59
"	3	Warenhuis (onverwarmd)	Tomaten	Westland	1000 ramen	967,-	2522,-	261	67 A12	59
"	4	id. (id.)	Kropsla	Westland	1000 ramen	452,-	1145,-	253	61 A3	59
Fruit	5	Serre (id.)	Druiven	Westland	2,8 Are	372,-	884,-	238	76 A1	59
<u>In de volle grond.</u>										
Groenten	6	volle grond	Vroege aardapp.	De Stroek	1 hectare	845,-	2160,-	256	67 A2	59
"	7	idem	Zomer rode kool	Koedijk	1 hectare	716,-	1895,-	265	68 A8	59
"	8	idem	Stamela bonen	Z.-H. eilanden	10 are	150,-	390,-	260	68 A7	59
Fruit	9	idem	appelen en peren	Zeeland	1 hectare	1194,-	2888,-	242	78 A2	77
"	10	idem	Meikersen	Betuwe	1 hectare	1152,-	3431,-	298	73 A1	72
"	11	idem	Rode bessen	Zeeland	1 hectare	1341,-	3991,-	298	74 A1	72

L4
43A

De voor 1947 gegeven berekeningen zijn ontleend aan de in dat jaar door het Landbouw-Economisch Instituut uitgebrachte en in bovenstaande tabel nader aangeduide kostprijsrapporten. In deze rapporten zijn de resultaten neergelegd van een onderzoek dat door het Landbouw-Economisch Instituut naar de kostprijzen van de belangrijkste groentengewassen en fruitsoorten in gemiddeld goed geleide bedrijven in diverse tuinbouwgebieden is ingesteld.

De gegevens voor dit onderzoek werden verkregen door mondelinge enquêtes bij meerdere tuinbouwbedrijven en deskundigen, terwijl tevens nog gebruik werd gemaakt van het cijfermateriaal dat door de Directie van de Tuinbouw bij het door haar in voorgaande jaren ingesteld onderzoek werd verzameld en dat aan ons Instituut ter beschikking werd gesteld. Al deze gegevens werden door ons op hun juistheid getoetst, terwijl de rapporten tenslotte aan het oordeel van een "Commissie van Advies" werden onderworpen.

De cijfers der betreffende rapportbijlagen zijn - zij het in beknopte vorm - ongewijzigd overgenomen, met uitzondering van de bedragen voor rente en afschrijving over de waarde van de plantopstand van appels en peren en kersen, waarvoor de - door ons benaderde - stichtingskosten in plaats van de verkoopwaarde als basis zijn genomen.

Voorts is de waarde van de grond in 1947 gelijk verondersteld met die in 1939.

De kwantitatieve gegevens dezer rapporten hebben eveneens als basis gediend voor de in deze nota gegeven berekeningen voor 1939. Wat de arbeidskosten betreft betekent dit, dat met een eventuele daling van de prestaties per tijdseenheid (arbeidsproductiviteit) geen rekening is gehouden, zodat de voor 1939 gestelde arbeidstijd in dat geval te hoog zou zijn. Hoewel wij ten aanzien van het arbeidstempo niet over exacte gegevens beschikken, wil het ons niettemin voorkomen dat het arbeidstempo in het tuinbouwbedrijf in 1947 geen wijziging van betekenis t.o.v. 1939 heeft ondergaan.

Van enkele kostengroepen, zoals onderhoud, algemene kosten en belastingen zijn de kosten rechtstreeks op hun geldswaarde geschat, in verband waarmee t.a.v. de coëfficiënten waarmee de verhouding dezer kostengroepen in beide jaren zijn aangegeven, eveneens enig voorbehoud moet worden gemaakt.

De bij de onderscheiden productieprocessen gebrachte offers zijn tegen vervangingswaarde 1939, resp. op basis van het prijspeil 1947 gewaardeerd.

Aangezien de bijzonderheden van de in 1947 t.a.v. de verschillende productiemiddelen gevolgde wijze van waardering en berekening uitvoerig in de, in bovenstaande tabel vermelde, inleidende rapporten zijn toegelicht, volstaan wij met een korte vermelding hiervan:

Duurzame productiemiddelen waarvoor in 1947 nog geen vervangingsmogelijkheid bestond.

Voor deze productiemiddelen moest een schatting worden gemaakt van de waarde hiervan op het moment dat vervanging in normale omvang weer mogelijk is te achten.

Deze waarde is - uiteraard arbitrair - gesteld op gemiddeld $2\frac{1}{2}$ x het prijspeil van 1938/39.

De afzonderlijke kostenelementen.

1. Rente.

Over het in de duurzame productiemiddelen geïnvesteerd kapitaal is voor 1947 3% per jaar berekend, in overeenstemming met de algemene rentevoet. Voor 1939 is de rente van de grond gesteld op 3%; voor de overige duurzame productiemiddelen op 4% per jaar.

2. Afschrijvingen.

Het vaststellen der afschrijvingspercentages is geschied op basis van de duur waarvoor naar het oordeel van deskundigen een nuttig gebruik kan worden verwacht en rekening houdend met een eventuele residu-waarde.

3. Materialen.

Voor de vaststelling van het kwantitatieve verbruik aan grond- en hulpstoffen is uitgegaan van een teelt onder normale omstandigheden.

4. Arbeid.

De gecalculeerde lonen zijn getaxeerd op de week- en uurlonen, welke door het College van Rijksbemiddelaars zijn goedgekeurd, verhoogd met de verplichte sociale lasten. In die gevallen waarin geen loonregeling van overheidswege is getroffen (bijv. pluklonen, keerlonen e.d.) zijn de gemiddeld in 1947 betaalde lonen gecalculeerd.

De kosten van arbeid hebben alleen betrekking op de handenarbeid, welke door betaalde arbeidskrachten of door de tuinder of zijn gezinsleden is verricht. Voor de eigenlijke ondernemersarbeid (leiding en toezicht) werd geen bedrag opgenomen.

5. Diensten van Derden.

Het onderhoud van duurzame productiemiddelen is verondersteld door derden te zijn geschied.

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
De Adjunct-Directeur

Utrecht-Gravenhage, 10 Februari 1948.

Samengesteld door:

A.Holkamp.

(P.M. van Nieuwenhuyzen)

KROPSLA, GELICHT PLATGLAS
(ontleend aan rapport no. 62, bijlage A5)

Delft e.o.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(1000 ramen)		
<u>Rente</u>	Grond Platglas Overige duurzame productiemiddelen en bedrijfskapitaal	19 35 5	19 78 13	
		59	110	186
<u>Afschrijvingen</u>	Platglas Overige duurzame productiemiddelen	115 7	338 22	
		122	360	295
<u>Materialen</u>	Zaad Organische mest kunstmest Overige materialen	2 25 8 1	4 99 22 4	
		36	129	358
<u>Arbeid</u>		186	531	285
<u>Diensten van Derden</u>	Onderhoud en algemene kosten Transport en fusthuur Veilingkosten	35 22 20	96 76 41	
		77	213	277
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemingsbelasting)		3	4	133
<u>Totaal</u>		483	1347	279

*Interest
du capital*

fermage

*Amortissement et
reparations*

Moyens de prod.

*Splicing
van het onderz. fus
alles de totale post*

*main d'oeuvre + charges
sociales apart*

*Assurance
apart*

quandarte

franc d'ouv.

Impôts

KONKOMBERS (broeirijen)
(ontleend aan rapport no. 65, bijlage A1)

Delft e.o.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(1000 ramen)		
<u>Rente</u>	Grond	43	43	
	Platglas	44	135	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	42	114	
		129	292	226
<u>Afschrijvingen</u>	Platglas	238	739	
	Overige duurzame productie- middelen	47	132	
		285	871	306
<u>Materialen</u>	Zaad	23	40	
	Organische mest	274	1290	
	Kunstmest	18	45	
	Bestrijdingsmiddelen	3	11	
	Stro	58	144	
	Overige materialen	8	17	
		384	1547	403
<u>Arbeid</u>		786	2248	286
<u>Diensten van Derden</u>	Onderhoud en algemene kosten	101	274	
	Transport en fust	31	107	
	Veilingkosten	72	166	
		204	547	268
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		6	10	167
<u>Totaal</u>		1794	5515	307

TOMATEN, ONVERWARMD WARENHUIS.
(ontleend aan rapport no. 67, bijlage A 12)

Westland.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(1000 ramen)		
<u>Rente</u>	Grond	20	20	
	Warenhuizen	74	137	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	16	41	
		110	198	180
<u>Afschrijvingen</u>	Warenhuizen	144	307	
	Overige duurzame productie- middelen	28	79	
		172	386	224
<u>Materialen</u>	Planten	32	80	
	Organische mest	26	114	
	Kunstmest	15	45	
	Bestrijdingsmiddelen	5	8	
	Verpakking	2	3	
	Overige materialen	41	131	
		121	381	315
<u>Arbeid</u>		365	1045	286
<u>Diensten van Derden</u>	Grond ontsmetten	54	170	
	Onderhoud en alg.kosten	78	182	
	Transport en fusthuur	23	76	
	Veilingkosten	39	76	
		194	504	260
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		5	8	160
<u>Totaal</u>		967	2522	261

KROPSLA, ONVERWARMD WARENHUIS.
(ontleend aan rapport no. 61, bijlage A3)

Westland.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(1000 ramen)		
<u>Rente</u>	Grond	12	12	
	Warenhuizen	50	91	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfs- kapitaal	9	22	
		71	125	176
<u>Afschrijvingen</u>	Warenhuizen	96	205	
	Overige duurzame productie- middelen	19	54	
		115	259	225
<u>Materialen</u>	Zaad	2	4	
	Organische mest	20	76	
	Kunstmest	7	18	
	Bestrijdingsmiddelen	6	29	
	Overige materialen	2	4	
		37	131	354
<u>Arbeid</u>		125	357	286
<u>Diensten van Derden</u>	Grond ontsmetten	14	57	
	Onderhoud en alg.kosten	52	121	
	Transport en fusthuur	17	57	
	Veilingkosten	18	34	
		101	269	266
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		3	4	133
<u>Totaal</u>		452	1145	253

DEUIVEN / BLACK ALICANTE (ONVERWARMDE SERRE)
(ontleend aan rapport no. 76, bijlage A1)

Westland.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
<u>Rente</u>		(per serre)		
	Grond	10	10	
	Serre	45	81	
	Plantopstand	8	17	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	6	14	
		69	122	177
<u>Afschrijvingen</u>				
	Serre	47	103	
	Plantopstand	17	47	
	Overige duurzame productie- middelen	8	22	
		72	172	239
<u>Materialen</u>				
	Organische mest	7	28	
	Kunstmest	5	13	
	Bestrijdingsmiddelen	4	16	
	Overige materialen	4	15	
		20	72	360
<u>Arbeid</u>		123	351	285
<u>Diensten van Derden</u>				
	Onderhoud serre	60	108	
	Onderhoud div. en alg. kosten	6	14	
	Transport en fusthuur	5	14	
	Veilingkosten	15	27	
		86	163	190
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		2	4	200
<u>Totaal</u>		372	884	238

VROEGE AARDAPPELEN (VOLLEGROND)
 (ontleend aan rapport nq. 67, bijlage A2)

De Streek.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(per hectare)		
<u>Rente</u>	Grond	76	76	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	24	50	
		100	126	126
<u>Afschrijvingen</u>		30	100	333
<u>Materialen</u>	Pootgoed	180	383	
	Kunstmest	85	266	
	Bestrijdingsmiddelen	15	28	
	Overige materialen	3	7	
		283	684	242
<u>Arbeid</u>		319	985	309
<u>Diensten van Darden</u>	Grondbewerking	35	105	
	Onderhoud en alg.kosten	23	53	
	Veilingkosten	43	87	
		101	245	243
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		12	20	167
<u>Totaal</u>		845	2160	256

ZOMER RODE KOOL (VOLLEGROND)
 (ontleend aan: rapport no. 68, bijlage A8)

Koedijk - St. Pancras.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(per hectare)		
<u>Rente</u>	Grond	108	108	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	20	48	
		128	156	122
<u>Afschrijvingen</u>		45	122	271
<u>Materialen</u>	Zaad	13	49	
	Organische mest	32	128	
	Kunstmest	107	310	
		152	487	320
<u>Arbeid</u>		281	877	312
<u>Diensten van Derden</u>	Grondbewerking	32	96	
	Onderhoud en alg.kosten	39	85	
	Veilingkosten	19	38	
		90	219	243
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		20	34	170
<u>Totaal</u>		716	1895	265

STAMSLABONEN (VOLLEGROND)
(ontleend aan rapport no. 68, bijlage A7)

Z.H. Eilanden.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(per 10 are)		
<u>Rente</u>	Grond	12	12	
	Overige duurzame productio- middelen en bedrijfskapitaal	2	6	
		14	18	129
<u>Afschrijvingen</u>		3	10	333
<u>Materialen</u>	Zaad	16	23	
	Organische mest	9	39	
	Kunstmest	8	22	
		33	84	255
<u>Arbeid</u>		83	238	287
<u>Diensten van Derden</u>	Grondbewerking	2	6	
	Onderhoud en alg. kosten	4	8	
	Transport en fusthuur	3	10	
	Veilingkosten	6	12	
		15	36	240
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		2	4	200
<u>Totaal</u>		150	390	260

		Kosten 1939	Kosten 1947	Index 1939=100
		(per hectare)		
<u>Rente</u>	Grond	94	94	
	Plantopstand	67	126	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	25	63	
		186	283	152
<u>Afschrijvingen</u>	Plantopstand	98	245	
	Overige duurzame productiemiddelen	58	185	
		156	430	276
<u>Materialen</u>	Organische mest	35	125	
	Kunstmest	116	299	
	Bestrijdingsmiddelen	178	389	
	Overige materialen	48	34	
		377	897	238
<u>Arbeid</u>		245	810	331
<u>Diensten van Derden</u>	Onderhoud en algemene kosten	40	116	
	Sorteren	105	210	
	Fusthuur	5	11	
	Veilingkosten	49	87	
		199	424	213
<u>Belasting</u> (excl. ondernemings- belasting)		31	44	142
<u>Totaal</u>		1194	2888	242

MEIKERSEN, (OOGSTAM, VOLLEGROND)
 (ontleend aan rapport no. 73, bijlage A1)

		Kosten 1939	Kosten 1947	Index 1939=100
		(per hectare)		
<u>Rente</u>	Grond	93	93	
	Plantopstand	48	90	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	19	50	
		160	233	146
<u>Afschrijvingen</u>	Plantopstand	80	200	
	Overige duurzame productie- middelen	31	98	
		111	298	268
<u>Materialen</u>	Kunstmest	105	298	
	Bestrijdingsmiddelen	70	153	
	Overige materialen	24	58	
		199	509	256
<u>Arbeid</u>	Spreeuwen keren	86	464	
	Plukken en sorteren	350	1218	
	Overige werkzaamheden	78	285	
		514	1967	383
<u>Diensten van Derden</u>	Onderhoud en algemene kosten	45	131	
	Transport en fusthuur	35	120	
	Veilingkosten	70	140	
		150	391	261
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		18	33	183
<u>Totaal</u>		1152	3431	298

RODE BESSEN (VOLLEGROND)
 (ontleend aan rapport no. 74, bijlage A1)

Zeeland.

		Kosten 1939	Kosten 1947	Indices
		(per hectare)		
<u>Rente</u>	Grond	94	94	
	Aanplant	31	56	
	Overige duurzame productie- middelen en bedrijfskapitaal	17	49	
		142	199	140
<u>Afschrijvingen</u>	Aanplant	108	270	
	Overige duurzame productie- middelen	24	77	
		132	347	263
<u>Materialen</u>	Organische mest	35	120	
	Kunstmest	107	305	
	Bestrijdingsmiddelen	75	154	
		217	579	267
<u>Arbeid</u>	Oogsten en veilingklaarmaken	452	1740	
	Overige werkzaamheden	241	796	
		693	2536	366
<u>Diensten van Derden</u>	Onderhoud en alg. kosten	23	60	
	Transport en fusthuur	34	105	
	Veilingkosten	68	120	
		125	285	228
<u>Belastingen</u> (excl. ondernemings- belasting)		32	45	142
<u>Totaal</u>		1341	3991	298